

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

โครงสร้างของอิสลามมี 3 ประเภทคือโครงสร้างเกี่ยวกับหลักการศรัทธา โครงสร้างเกี่ยวกับหลักการปฏิบัติ และโครงสร้างเกี่ยวกับหลักคุณธรรม เหมือนดังที่หะดีษบทหนึ่ง รายงานโดยอะบู ฮุร็อยเราะฮ์รายงานว่า

"عن أبي هريرة قال قال النبي صلى الله عليه وسلم بارزا
يوما للناس فأتاه رجل فقال ما الإيمان؟ قال الإيمان أن تؤمن
بالله وملائكته وبقائه ورسوله وتؤمن بالبعث قال ما الإسلام؟
قال الإسلام أن تعبد الله ولا تشرك به وتقيم الصلاة وتؤدى
الزكاة المفروضة وتصوم رمضان قال ما الإحسان؟ قال أن
تعبد الله كأنك تراه فإن لم تكن تراه فإنه يراك"

ความว่า " จากอะบู ฮุร็อยเราะฮ์รายงานว่า วันหนึ่ง ขณะที่ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลิม¹ นั่งท่ามกลางคนกลุ่มหนึ่ง ได้มีชายผู้หนึ่งมาหาท่านและถามว่า อีมานคืออะไร? ท่านตอบว่า อีมานคือ การศรัทธาต่ออัลลอฮ์ มะลาอิกะฮ์ พบกับพระเจ้า รอสูล และศรัทธาต่อวันฟื้นคืนชีพ จากนั้นญิบรีลถามอีกว่า อิสลามคืออะไร? รอสูลุลลอฮ์ ตอบว่า คือการกราบไหว้อัลลอฮ์องค์เดียวและไม่ตั้งภาคีต่อพระองค์ ดำรงไว้ซึ่งละหมาด จ่ายซะกาตตามที่ศาสนากำหนด ถือศีลอดในเดือนรอมฎอน ญิบรีลถามอีกว่า อิฮซานคืออะไร? รอสูลุลลอฮ์ ตอบว่า คือการที่ท่านเคารพภักดีอัลลอฮ์เสมือนหนึ่งท่านเห็นอัลลอฮ์แม้ว่าท่านไม่เห็นอัลลอฮ์แต่อัลลอฮ์ก็เห็นท่าน"²

¹ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลิม หมายความว่า "ขอให้อัลลอฮ์ทรงประทานความสันติสุขแก่ท่าน" เป็นการขอพรให้แก่ท่านนบีมุฮัมมัด

² รายงานโดยอัลบุคอรีฮ์ กิตาบอัลอีมาน باب ฮุอาลุล ญิบรีล อันนะบีย . 1/27 : 50)

อนึ่ง โครงสร้างเกี่ยวกับหลักการศรัทธานั้นมี 6 ประการ คือการศรัทธาที่มีต่ออัลลอฮ์ ต่อมลาอิกัต ต่อกิตาบ ต่อคัมภีร์ ต่อวันอาคิเราะฮ์³ และต่อเกาะดรัของอัลลอฮ์ ตะอาลา

การอีมานต่อวันอาคิเราะฮ์นั้นหมายถึงการศรัทธาว่ามีการฟื้นคืนชีพของมนุษย์หลังจากที่เขาได้เสียชีวิตไปแล้ว และมนุษย์จะต้องถูกสอบสวนเกี่ยวกับการกระทำของเขาที่ผ่านมา ดังที่อัลลอฮ์ ตะอาลาได้ตรัสไว้ว่า

‘والذين يؤمنون بما أنزل إليك وما أنزل من قبلك وبالآخرة هم
يوقنون

ความว่า "และบรรดาผู้ที่ศรัทธาต่อสิ่งที่ถูกประทาน ลงมา
แก่เจ้าและสิ่งที่ถูกประทานลงมาก่อนเจ้าและต่อวันอาคิ
เราะฮ์นั้นพวกเขาเชื่อมั่น" (อัลบะเกาะเราะฮ์ : 4)

จากอัลกุรอานดังกล่าวข้างต้นหมายความว่าผู้ที่ศรัทธาที่แท้จริงนั้นจะต้องศรัทธาต่อ
วันอาคิเราะฮ์ ฉะนั้นทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับวันอาคิเราะฮ์ อยู่ในขอบข่ายที่จะต้องศรัทธา
ทั้งสิ้น และหนึ่งในสิ่งนั้นคือสัญญาณก่อนเกิดวันอาคิเราะฮ์ และสัญญาณที่สำคัญที่แสดงถึง
การใกล้เกิดวันอวสานโลก นั่นคือการปรากฏตัวของอัลมะฮฺดี

ความเชื่อเกี่ยวกับอัลมะฮฺดีนั้นเป็นความเชื่อที่ฝังใจประชาชาติอิสลามตลอดมาเพราะ
ว่ามีหลักฐานที่มาจากท่านนบีมุฮัมมัด คืออัลลิลลอฮฺอะลยฮฺวะซัลลัมซึ่งโดยหลักการของอิส
ลามแล้วทุกสิ่งที่มาจากท่านนบี คืออัลลิลลอฮฺอะลยฮฺวะซัลลัม นั้นมุสลิมทุกคนจะต้องเชื่อฟัง
และปฏิบัติตาม ดังที่มีอัลกุรอานอายะฮ์หนึ่ง พระองค์อัลลอฮ์ ตะอาลา ได้ดำรัสไว้ว่า

"من يطع الرسول فقد أطاع الله ومن تولى فما أرسلناك عليهم حفيظا"

"ผู้ใดเชื่อฟังรอซูล แน่نونเขาก็เชื่อฟังอัลลอฮ์แล้ว และ ผู้ใดหัน
หลังให้ เราก็หาได้ส่งเจ้าไปในฐานะเป็นผู้ควบคุม พวกเขาไม่"

(อันนิสาอู : 80)

³ วันอาคิเราะฮ์คือวันแห่งการตอบแทนความดีและความชั่ว

ฉะนั้นประชาชาติมุสลิมจะต้องเชื่อในสิ่งที่ท่านนบีมุฮัมมัดคืออัลลลอฮ์อะลยฮิวะซัลลัมบอกทุกประการโดยปราศจากการคัดค้านใด ๆ ทั้งสิ้น

อนึ่ง เรื่องราวเกี่ยวกับอัลมะฮฺดี ในหะดีษบทหนึ่งที่ยายงานจากญาบิร ท่านนบีมุฮัมมัด คืออัลลลอฮ์อะลยฮิวะซัลลัมได้บอกไว้ว่า

عن جابر أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال "لا تزال طائفة من أمتي يقاثلون على الحق ظاهرين إلى يوم القيامة قال فينزل عيسى ابن مريم فيقول أميرهم تعال صل لنا فيقول لا إن بعضكم على بعض أمراء تكرمه الله هذه الأمة"

ความว่า "มีรายงานจากญาบิร : ท่านรอซูลุลลอฮ์ คืออัลลลอฮ์อะลยฮิวะซัลลัมได้กล่าวว่"อีซา อิบนิ มัรยัมจะถูกส่งมาแล้วผู้นำของพวกเขาซึ่งเป็นอัลมะฮฺดีได้เชิญอีซาว่า "ขอเชิญท่านเป็นอิมามละหมาดให้กับพวกเราเถิด อีซาตอบว่า : ไม่หรือก ท่านเหมาะสมที่จะเป็นผู้นำของพวกเขาท่านมากกว่า อัลลลอฮ์ทรงให้เกียรติประชาชาตินี้"⁴

บรรดาหะดีษที่เกี่ยวกับอัลมะฮฺดีที่ยายงานโดยอะบู ดาวูด ตริมีซีฮฺ อิบนูมาญะฮฺ อันนะสาอียฺ อะหมัด หากิม ฎ็อบรอนียฺ และอื่น ๆ นั้นมีหลายหะดีษที่ถูกต้อง จนกระทั่งรายงานการปรากฏตัวของอัลมะฮฺดีนั้นมีสายรายงานอย่างต่อเนื่องและถูกต้องจากท่านนบีมุฮัมมัด คืออัลลลอฮ์อะลยฮิวะซัลลัม โดยปราศจากการลังเลใด ๆ

ในเมื่อสายรายงานเกี่ยวกับอัลมะฮฺดีเป็นสายรายงานที่ถูกต้องมาจากท่านนบีมุฮัมมัดคืออัลลลอฮ์อะลยฮิวะซัลลัมก็เป็นที่น่าอนแล้วว่าเรื่องดังกล่าวเป็นสิ่งที่มุสลิมทุกคนต้องศรัทธาและยึดมั่น เป็นหลักการศรัทธา (อีมาน) และมุสลิมคนใดที่ไม่ศรัทธาต่ออัลมะฮฺดีผู้นั้นก็อยู่ในกลุ่มของผู้ปฏิเสธศรัทธา (ออกจากศาสนาอิสลาม)"

เรื่องราวเกี่ยวกับ "อัลมะฮฺดี" นั้นถูกกล่าวถึงบ่อยครั้งว่าเมื่อใดอัลมะฮฺดีจะปรากฏกายปีไหนที่อัลมะฮฺดีจะออกมาผดุงความยุติธรรมและอัลมะฮฺดีที่กล่าวถึงนั้นเป็นใคร มาจากไหน

⁴ รายงานโดยมุสลิม กิตาบอัลอีมาน บาบุนุซูล อีซา อิบนู มัรยัม หากิมัน บิชะรียะฮฺ นะบีฮินา มุฮัมมัด

หรือจะเป็นนบีอีซา นบีคิฏร ชัยคุซัยมียฺ อิมามโคมัยนี อิมามคนที่ 12 (ของชีอะฮฺ อิมามียะฮฺ) ที่หายตัวไป อับดุลลอฮฺ (ชีอะฮฺอิสมาอีลียะฮฺ) อุมร์ อิบนิ อับดุลอะซีซ ชัยคุอะหมัด อะหฺซาอู มุฮัมมัด อิบนิ ตุมรฺตุ ยะซีซ มุฮัมมัด เกยานปูร์ มิรซา ฮุสลาม อะหมัด อัลมะฮฺดียะฮฺ อัลอับบาส ตูวัยซุรียฺ อะบฺู ฏอฮฺริอัลยะนาบี (อัลเคาะรอมีเกฺาะฮฺ) มุฮัมมัด อับดุลลอฮฺ อัลก็อฏฏอนียฺ บุคคลที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ถูกขนานนามมาจากบุคคลบางกลุ่มว่าเป็น "อัลมะฮฺดี" ในสมัยนั้น ๆ หากเป็นเช่นนั้นแล้วประชาชาติอิสลามปัจจุบันจะนับถือใครเป็นอัลมะฮฺดี

ท่านนบีมุฮัมมัด คืออัลลลอฮฺอะลัยฮิอะซัลลัม ได้กล่าวไว้ในหะดีษบทหนึ่งว่า

عن عبد الله عن النبي صلى الله عليه وسلم قال 'يلِي
رجل من أهل بيتي يواطئ اسمه اسمي'

ความว่า " จากอับดุลลอฮฺ จากท่านนบี คืออัลลลอฮฺอะลัยฮิอะซัลลัมว่า "จะมีบุรุษผู้หนึ่งจากเครือญาติของฉัน
ขึ้นมาปกครอง ซึ่งชื่อ ของเขาสอดคล้องกับชื่อของฉัน" ⁵

หากมาครุ่นคิดตามคำของท่านนบี คืออัลลลอฮฺอะลัยฮิอะซัลลัมแล้ว ประชาชาติอิสลามก็ต้องเชื่อว่าก่อนวันสิ้นโลกนั้นจะต้องมีบุรุษผู้หนึ่งที่จะออกมาผดุงความยุติธรรม ซึ่งมาจากวงศ์ญาติของท่านนบี คืออัลลลอฮฺอะลัยฮิอะซัลลัมและรายชื่อบุคคลที่ผู้เขียนกล่าวมาข้างต้นทั้งหมด ต่างก็อ้างว่าตัวเองสืบเชื้อสายมาจากท่านนบี คืออัลลลอฮฺอะลัยฮิอะซัลลัมทั้งสิ้น เมื่อเป็นอย่างนั้นทำให้ชาวมุสลิมทุกคนสับสนไม่รู้จะยกให้ผู้ใดเป็นอัลมะฮฺดี หรือทุกคนที่กล่าวชื่อมาแล้วนั้นไม่ใช่ อัลมะฮฺดี หรือเป็นอัลมะฮฺดีทั้งหมด

สาเหตุที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดความขัดแย้งกันมากในหมู่นักวิชาการอิสลามคือการกล่าวถึงอัลมะฮฺดีนั้นไม่ชัดเจน ในแง่ของตัวบุคคล คุณสมบัติ สถานที่ และช่วงระยะเวลาที่มีชีวิตอยู่ เป็นไปไม่ได้ที่อัลมะฮฺดีจะมีหลายคน อัลมะฮฺดีต้องมีเพียงคนเดียวเท่านั้น ฉะนั้นสาเหตุอันแท้จริงที่ทำให้เกิดความขัดแย้งกัน อาจแยกเป็นประเด็นสำคัญ ๆ ได้ดังนี้

⁵ รายงานโดยติรมิซียฺ ติดตาม อัลฟิถัน บาบ มาญาฮาฟีลมะฮฺดี , 4/505 : 2230 และติรมิซียฺ กล่าวว่า หะดีษนี้อยู่ระดับหะสัน เศาะฮี้ฮฺ

1. เรื่องราวเกี่ยวกับอัลมะฮฺดีนั้นไม่มีปรากฏในอัลกุรอาน
2. หะดีษเกี่ยวกับอัลมะฮฺดีนั้น ยังเป็นที่สงสัยในความเศาะฮี้ฮฺ
3. ในหะดีษไม่มีปรากฏว่าอัลมะฮฺดี จะออกมาตุงคุณธรรมเมื่อใด
4. กังวลว่าจะมีสายรายงานตัวปลอมมาก

ฉะนั้นเรื่องราวเกี่ยวกับอัลมะฮฺดีนั้นเป็นเรื่องที่มุสลิมทุกคนต้องเชื่อ แต่ที่เป็นปัญหาคือว่าอัลมะฮฺดีที่จะให้มุสลิมทั่วโลกเชื่อนั้น เป็นอัลมะฮฺดี คนไหน เพราะเท่าที่กล่าวมาข้างต้น อัลมะฮฺดีมีหลายคนหรือว่าที่นบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัมกล่าวว่าอัลมะฮฺดีนั้นเป็นเพียงคำเปรียบเปรยและอุปมาอุปมัย นี่คือปัญหาที่ต้องได้รับการอธิบายอย่างละเอียดและชัดเจนเพื่อมุสลิมจะได้มีหลักยึดมั่นที่ถูกต้อง

อะฮฺลุลซุนนะฮฺฮฺมีความเชื่อว่าอัลมะฮฺดีนั้นมาจากตระกูลของฟาติมะฮฺ ซ็่อของเขและซ็่อบิดาของเขาเหมือนซ็่อของนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัมสำหรับเรื่องอัลมะฮฺดีนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะกีดะฮฺ อิสลามียะฮฺ (ความศรัทธาในหลักการอิสลาม) ถ้าหากผู้ใดปฏิเสธอัลมะฮฺดี ผู้นั้นถือว่าหลงผิดและตกมูรตัด (ออกจากศาสนาอิสลาม)

ในขณะที่อะฮฺลุลซุนนะฮฺฮฺมีความเชื่อดังกล่าวปรากฏว่าซ็่ออะฮฺลุลซุนนะฮฺฮฺมีความเชื่อที่แตกต่างออกไป กล่าวคือกลุ่มซ็่อฮฺฮฺเชื่อว่าหะสัน อัลอัศกะรียะฮฺมีบุตรชายชื่อมุฮัมมัดและเขาได้เร้นกายในอุโมงค์แห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นบ้านเกิดของบิดาของท่าน และท่านจะออกมาปรากฏกายก่อนวัน อาคิเราะฮฺเพื่อทำให้โลกนี้เต็มไปด้วยความยุติธรรมเหมือนกับที่โลกนี้ได้เต็มไปด้วยความอธรรม

ปัญหาที่ได้หยิบยกมาทั้งหมดข้างต้น เป็นปัญหาของมุสลิมที่ต้องหาคำตอบ ฉะนั้นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอัลมะฮฺดีจึงเป็นเรื่องที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งและจำเป็นที่จะต้องนำมาศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างและความเหมือนของความเชื่อเกี่ยวกับอัลมะฮฺดีระหว่างอะฮฺลุลซุนนะฮฺ และซ็่อฮฺฮฺ จากนั้นนำมาวิเคราะห์เพื่อสรุปหาข้อเท็จจริงต่อไป ด้วยเหตุดังนี้จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษาวิจัยปัญหาดังกล่าว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยอาศัยงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความเชื่อเกี่ยวกับอัลมะฮฺดีศึกษาเปรียบเทียบระหว่างอะฮฺลุลซุนนะฮฺกับชีอะฮฺ ดังนี้

1. งานวิจัยที่ศึกษาวิเคราะห์ความเชื่อเกี่ยวกับอัลมะฮฺดีระหว่างอะฮฺลุลซุนนะฮฺกับชีอะฮฺ

1.1 หะดีษ เศาะฮี้หฺมุสลิม ส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้คือหะดีษบทที่เกี่ยวข้องกับหลักการอีมาน (ศรัทธา) 6 ประการ ซึ่งเป็นหลักศรัทธาที่เป็นบรรทัดฐานในความเป็นมุสลิมและทุกคนที่นับถือศาสนาอิสลามจะต้องเชื่อ หากผู้ใดไม่เชื่อ จะตกศาสนา (ตกมูรตัด) ทันที และหากมีความเชื่ออื่น ๆ ที่หลงผิดปะปนเข้ามาในความเชื่อของมุสลิม หะดีษบทนี้จะ เป็นเครื่องวัดความถูกต้องของการศรัทธา หากความเชื่อนั้นไม่ตรงตามหลักการ อีมาน ก็เป็น ความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง

1.2 หนังสือ "อัลมะฮฺดี อัลมุนตะฮ็อรฺ ฟี กฺฎาอียะฮฺ วัล อาซารุฮฺเศาะฮี้ฮะฮฺ (1420 ฮิจเราะฮฺ) แต่งโดยอับดุลอะสิม อับดุลอะซิม อัลบัสตะวียฺ เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้มีการกล่าวถึงอัลมะฮฺดีไว้อย่างเต็มรูปแบบคือ มีการนิยามความหมายของอัล มะฮฺดี มีการกล่าวถึงกลุ่มความคิดที่ศรัทธาต่อการปรากฏกายของอัลมะฮฺดีและกลุ่มความคิดที่ปฏิเสธอัลมะฮฺดี มีการอธิบายถึงชื่อของผู้ที่อ้างตัวเป็นอัลมะฮฺดีจากที่ต่าง ๆ และมีการระบุถึงหะดีษและคำกล่าวของเศาะหาบะฮฺจำนวน 46 บทพร้อมกับตัดวิเคราะห์หะดีษ (การอ้างอิงและสังเคราะห์หะดีษ) ไว้อย่างสมบูรณ์ ครบถ้วน

1.3 หนังสือ "อัลเมาศูอะฮฺ ฟี อะฮฺดิษุลมะฮฺดี อัญญาอะฮฺฟีฮฺวัลเมากูอะฮฺ (ฮ.ศ. - 1420) แต่งโดยอับดุลอะสิม อับดุลอะซิม อัลบัสตาเวียฺ หนังสือเล่มนี้มีการระบุบรรดาหะดีษ และคำกล่าวของเศาะหาบะฮฺที่เกี่ยวข้องกับการปรากฏตัวของอัลมะฮฺดี ซึ่งเป็นหะดีษที่อ่อนแอ (ฎะอียฺ) และถูกอุปโลกน์ (เมากู) จำนวน 292 หะดีษพร้อมด้วยการตัดวิเคราะห์หะดีษอย่างสมบูรณ์

1.4 หนังสือ "บฏลานู อะกออิดิษฺชีอะฮฺ (ฮ.ศ. 1408) แต่งโดยมุฮัมมัด อับดุล - ชัดดาร์ อัดตุน์สวียฺ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้คือบทที่ 15 ซึ่งท่านได้อธิบายว่า "พวกชีอะฮฺเชื่อเรื่องการกลับมาในโลกนี้ใหม่" ซึ่งในบทนี้ท่านได้บรรยายเกี่ยวกับความเชื่อชีอะฮฺอีกประเด็นหนึ่งคือการตีความหมายของพวกชีอะฮฺในคำว่า "วันปรโลก" พวกเขาแปลว่า "อรัร้อญญอะฮฺ" (วันแห่งการกลับมาอีกครั้งหนึ่งของรอซูลและบรรดาอิมาม ก่อนจะเกิดวันอาคิเราะฮฺ)"

1.5 หนังสือ "อัศจรรย์ชาอะฮฺ (ฮ.ศ. 1415)" แต่งโดยยูสุฟ อิบนิ อับดุลลาฮฺ

อิบนิ ยูสุฟ อัลวาบิล เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ มีการอธิบายถึงการอีมาน (ศรัทธา) ต่อวันอวสานของโลก ชื่อต่าง ๆ ของวันอวสานของโลก เครื่องหมายวันอวสานโลก หลักฐานจากอัลกุรอาน และหะดีษว่าด้วยเรื่องของอัลมะฮฺดี และอื่น ๆ เกี่ยวข้องกับวันอวสานโลก อย่างเช่นการปรากฏตัวของดัจญาล เป็นต้น

1.6 หนังสือ "อิมามมะฮฺดี เกอมนุโซลันยา ตี อาคิระมะมาน (ค.ศ. 1994)" แต่งโดยฮาซิม เอ.ฆอนีย์ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้คือเนื้อหาที่ท่านศึกษาและวิจารณ์เกี่ยวกับสถานภาพของหะดีษที่รายงานเรื่องอัลมะฮฺดีว่าบรรดาหะดีษดังกล่าวที่รายงานโดย บุคอรี และมุสลิมนั้นมีการกล่าวถึงอัลมะฮฺดี กล่าวคืออนบีอีซาจะลงมาจากฟากฟ้าเพื่อช่วยเหลือมุสลิม ผดุงความยุติธรรม ซึ่งการมาของอัลมะฮฺดีนั้น มีสายรายงานจากหะดีษที่ถูกต้องตามความหมายโดยนัยยะ และในหนังสือเล่มนี้มีการอธิบายถึงความคิดเห็นของ นาซิริุดดีน อัลบานีย์ ซึ่งนาซิริุดดีน อัลบานีย์ได้วิเคราะห์หะดีษเกี่ยวกับอัลมะฮฺดีในด้านสายรายงานของหะดีษและความถูกต้องของหะดีษซึ่งเป็นการยืนยันถึงความชัดเจนในการปรากฏตัวของอัลมะฮฺดีก่อนวันอวสานของโลกจะมาถึง และฮาซิม เอ.ฆอนีย์ยังได้กล่าวถึงบทวิเคราะห์ของชัยคุอับดุลอะซีซ อิบนิ อับดุลลอฮฺ บิน บาซฺ (ผู้นำศาสนาสะอูดีอะระเบีย) ที่วิเคราะห์ถึงความเศาะฮิหฺของบรรดาหะดีษที่รายงานเกี่ยวกับการปรากฏตัวของอัลมะฮฺดีและอีกส่วนหนึ่ง ฮาซิม เอ.ฆอนีย์ ได้โต้ตอบคำวิจารณ์เกี่ยวกับการปรากฏตัวของอัลมะฮฺดีซึ่งได้ตั้งปุจฉาขึ้นเป็นข้อ ๆ ดังนี้

- อัลมะฮฺดีนั้นจริง ๆ แล้วไม่มี?
- เรื่องอัลมะฮฺดี ไม่ได้มาจากกลุ่มอะฮฺลิสซุนนะฮฺแต่เป็นความคิดของชีอะฮฺ?
- การกุเรื่องอัลมะฮฺดีขึ้นมาเป็นการก่อการประทุษร้าย (พิตนะฮฺ) ?
- เรื่องอัลมะฮฺดี เป็นเรื่องที่เล่าขานต่อ ๆ กันมา ?
- อิบนุ ตัยมียะฮฺ ไม่มีความรู้พอในเรื่องอัลมะฮฺดี ?
- อิบนุ ค็อลดูนไม่รู้เรื่องอิมามมะฮฺดี จึงตัดสินใจว่าอัลมะฮฺดีนั้นไม่มี ?
- เรื่องอัลมะฮฺดีเป็นเรื่องที่ไม่ชัดเจน ?
- ชัยคุรอซิด ริกฺอ ไม่ยอมรับการมีอยู่จริงของอัลมะฮฺดี ?
- เรื่องอัลมะฮฺดีเป็นเรื่องการเมืองเท่านั้นเอง ?
- เรื่องอัลมะฮฺดีเป็นเรื่องหลงผิด ?

สุดท้ายในหนังสือเล่มนี้ผู้แต่งสรุปว่ามุสลิมทุกคนควรอยู่ในแนวทางของท่านนบี มุฮัมมัด คือลบล้างลอบสู้อะลัยฮิวะซัลลัม จึงจะปลอดภัยและไม่หลงผิด

1.7 หนังสือ "เปอร์บันเตงันอาฆามา (ค.ศ. 1980)" แต่งโดยมุฮัมมัด ริฟาอียู ส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้คือ เนื้อหาทุกบทที่มีหลักการศาสนาในทุก ๆ ศาสนาที่มีหลักความเชื่อเกี่ยวกับอัลมะฮูดีและทุกศาสนามีอัลมะฮูดีอยู่ด้วยกันทั้งสิ้น เริ่มตั้งแต่ศาสนาจากฟากฟ้า ซึ่งมีศาสนายูดาเย คริสต์ และอิสลาม ส่วนศาสนาจากพื้นดิน ซึ่งมีศาสนาฮินดู พุทธ มาณูชัย อียิปต์โบราณ พราหมณ์ ซินโต ขงจื้อ หนังสือเล่มนี้เป็นแหล่งข้อมูลที่ครบถ้วนในเรื่องความเชื่อเกี่ยวกับการปรากฏกายของอัลมะฮูดีจากทุกศาสนาที่มีในโลก

1.8 หนังสือ "อิลมู กาลาม (ค.ศ. 1964)" แต่งโดยกีัยย ฮัจญี มุฮัมมัด ฎ็อยยิบ ฎ็อยฮิร อับดุล มุอิน (K. H. Muhammad Thaib Thahir Abdul Mu'in) ส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้คือบทที่ 3 ว่าด้วยประวัติศาสนาต่าง ๆ ที่มาจากฟากฟ้า ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับอิซา อัลมะฮูดี ที่จะมาปรากฏตัวเป็นอัลมะฮูดี ก่อนวันอวสานของโลก

1.9 หนังสือ "อิหม่าม มะฮูดี" (พ.ศ. 2538) เรียบเรียงโดยมุฮัมมัด สุวามินทร์ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้คือส่วนที่หนึ่ง อัลมะฮูดีตามหลักศรัทธาของชีอะฮู ท่านได้อธิบายถึงหลักศรัทธาของชีอะฮูเกี่ยวกับอัลมะฮูดีว่า การที่ปรากฏมีอัลมะฮูดีขึ้นมานั้น สาเหตุเนื่องมาจากการต่อสู้ของพวกชีอะฮู (ชีอะฮูอาลี) เพื่อปรับปรุงอำนาจเคาะลีฟะฮูที่ถือว่าเป็นสิทธิสมบูรณ์ของอะฮุลล บัยตุ กล่าวคือครอบครัวของอะลี อิบนิ อะบี ฏอเล็บ กับภรรยาของท่าน (ฟาฏิมะฮู บินตุ รอซูล) ดังนั้นเพื่อเสริมจุดประสงค์ของกลุ่มชีอะฮูให้เข้มแข็งยิ่งขึ้นไปอีก จึงนำเรื่องการเป็นผู้นำมาโยงเข้ากับหลักศรัทธา อย่างเช่นเรื่องการปรากฏตัวของอัลมะฮูดี เป็นต้น

1.10 หนังสือ "การปฏิบัติของอิหร่าน ท่านอิหม่าม โคมัยนีเยและนิกายชีอะฮู (ค.ศ. 1988) แต่งโดย มุฮัมมัด มันศูร นุญมานียู แปลโดยดิเรก กุลสิริสวัสดิ์ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้คือบทที่ 9 อิหม่าม มอฮิบ (ผู้ที่ซ่อนตัวหายไป) รายละเอียดจากบทนี้คือการหายตัวระยะสั้นและระยะยาวของท่าน อิหม่าม อาดิรุ ชะมาน (วันใกล้วันอวสานของโลก) อิหม่าม มอฮิบชื่อมุฮัมมัด อิบนู หะสัน อัลอัศกะรียู ซึ่งเป็นอิหม่ามคนที่สิบสอง ถือกำเนิดใน ฮ.ศ. 256 เมื่ออายุได้ 5 ขวบได้หายตัวไป และท่านจะปรากฏตัวอีกครั้ง ท่านจะเป็นเจ้าปกครองโลก ท่านได้หายตัวไปนานกว่าหนึ่งพันปีแล้ว และยังคงต้องคอยการหายตัวของท่านเช่นนี้อีกนับพัน ๆ ปี ซึ่งเนื้อหาในบทนี้จะมีส่วนเกี่ยวพันกับงานวิจัยฉบับนี้ในการอธิบายถึงการปรากฏตัวของอัลมะฮูดีตามความเชื่อของชีอะฮู

1.11 หนังสือ "อิรักอมเซอซัต (ค.ศ. 1994)"แต่งโดยมุฮัมมัด รุสดี บุษฟู ส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้คือส่วนที่ 4 ซึ่งอธิบายถึงการเป็นอิمامมะฮฺดีของชัยคุมุฮัมมัด ชุฮัยมียู

1.12 หนังสือ "อิสลามกับแนวความคิดบิดเบือน (พ.ศ. 2530)" เรียบเรียงโดย มุนีร มุฮัมมัด ; นาอีม บุญมาเลิศ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้คือบทที่ว่าด้วยลัทธิ ก๊อดยานียะฮฺ ลัทธิอะหฺมะดียะฮฺ ลัทธิบาไฮ ที่ว่าด้วยเรื่องราวของแต่ละลัทธิดังกล่าวข้างต้น

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปรากฏตัวของอัลมะฮฺดีในวันก่อนวันอวสานของโลก
2. เพื่อศึกษาความเชื่อของอะฮฺลุลซุนนะฮฺเกี่ยวกับอัลมะฮฺดี
3. เพื่อศึกษาความเชื่อของชีอะฮฺเกี่ยวกับอัลมะฮฺดี
4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่างความเชื่อของอะฮฺลุลซุนนะฮฺกับชีอะฮฺเกี่ยวกับอัลมะฮฺดี

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อของอะฮฺลุลซุนนะฮฺและชีอะฮฺเกี่ยวกับอัลมะฮฺดีนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะเรื่องประวัติการปรากฏตัวของอัลมะฮฺดีตามแนวความเชื่อของอะฮฺลุลซุนนะฮฺและชีอะฮฺเป็นหลัก โดยจะศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวเนื่องกันกับอัลมะฮฺดี คอย่างเช่นศึกษาจากอัลกุรอาน หะดีษและหนังสือต่าง ๆ ที่อธิบายถึงอัลมะฮฺดี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและการปรากฏตัวของอัลมะฮฺดีในวันก่อนวันอวสานของโลก
2. ทำให้ได้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเชื่อของอะฮฺลุลซุนนะฮฺและชีอะฮฺเกี่ยวกับอัลมะฮฺดี
3. สามารถได้ข้อสรุปผลการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างความเชื่อของอะฮฺลุลซุนนะฮฺและชีอะฮฺเกี่ยวกับอัลมะฮฺดี

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ในการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทยใช้คัมภีร์อัลกุรอานพร้อมความหมายของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับประเทศไทย
2. การใช้เชิงอรรถจะใช้ในกรณีอ้างอิงบทหะดีษ และขยายความคำศัพท์ภาษาอาหรับ
3. การอ้างอิงหมายเลขหะดีษ ผู้วิจัยใช้หมายเลขของโปรแกรม CD-ROM อัลมักตะบะฮฺ อัลอัลฟิยะฮฺ ลีซซุนนะฮฺ อันวะบะรียะฮฺ ของสถาบันอัสตุรอษเพื่อศึกษาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ จอร์แดน
4. การอ้างอิงเอกสารภาษาต่างประเทศผู้วิจัยอ้างอิงใช้อักษรภาษาไทยเช่นเดียวกับในบรรณานุกรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความเชื่อหมายถึง ความเชื่อในหลักการของศาสนาอิสลามเกี่ยวกับอัลมะฮฺดี
2. อัลมะฮฺดีหมายถึง บุคคลที่จะปรากฏตัวในยุคสุดท้าย โดยมีหน้าที่ปฏิรูป ปรับปรุง และกอบกู้ความยิ่งใหญ่และความสูงส่งของอิสลามให้กลับคืนมา พร้อมทั้งนำความยุติธรรมและความผาสุกของชีวิตมาสู่มนุษยทั่วโลก
3. ศึกษาเปรียบเทียบหมายถึง ศึกษาเปรียบเทียบในความเหมือนและความแตกต่าง

2. แยกข้อมูลและเอกสารตามลำดับหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อย พร้อมกับวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลต่าง ๆ

3. ศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลตามหัวข้อที่กำหนดโดยการแสดงในรูปแบบของตาราง

แหล่งศึกษาและค้นคว้าที่สำคัญ

1. ห้องสมุดวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
2. หอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี
3. ห้องสมุดวิทยาลัยอิสลามยะลา